
Vergaderjaar 2015 – 2016   **Aanhangsel van de Handelingen**

Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 140 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering schriftelijk gegeven antwoorden

11

Vragen van het lid **Van Weerdenburg** (PVV) op 2 mei 2016 medegedeeld aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, inzake de toezegging Onderzoek kosten referendum (T02180).

Antwoorden van de heer **Plasterk** (minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) (ontvangen 19 mei 2016).

Vraag 1

Heeft u inmiddels een instantie aangewezen die het toegezegde onafhankelijke onderzoek gaat doen naar de kosten die gemaakt moeten worden door gemeenten om een adequaat referendum voor te bereiden en te organiseren? Zo ja, welke instantie is dat? Zo nee, op welke termijn gaat u een instantie aanwijzen om bovengenoemd onafhankelijk onderzoek te doen?

Antwoord 1

Bij brief van 28 april 2016¹ heb ik de Tweede Kamer geïnformeerd over de opzet van de evaluatie van het referendum van 6 april 2016. In die brief heb ik laten weten dat het onderzoek naar de kosten van het referendum (dat een van de onderdelen vormt van deze evaluatie) wordt uitgevoerd door een extern bureau. Het gaat om onderzoeksbureau Regioplan, dat voor deze gelegenheid samenwerkt met Cebeon. Zoals ik in voormelde brief heb laten weten, wordt het onderzoek verder begeleid door een onafhankelijke commissie, bestaande uit dhr. M.P. van Gastel, dhr. R.J.J.M. Pans en dhr. G.J. Schutte.

Vraag 2

Gelet op de uitlatingen van de initiatiefnemers van het Oekraïne referendum en diverse al gestarte petitie's valt te verwachten dat er binnen afzienbare tijd meer referenda zullen worden geïnitieerd vanuit de bevolking. Reden te meer om zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over de manier waarop een referendum zo kostenefficiënt mogelijk georganiseerd kan worden. Bent u bereid ervoor te zorgen dat de resultaten van bovengenoemd onafhankelijk onderzoek nog vóór het begin van het zomerreces (13 juli 2016) aan de Kamer worden toegezonden?

Antwoord 2

Zoals ik in voormelde brief heb laten weten, is het niet mogelijk de evaluatie nog voor het begin van het zomerreces af te ronden, maar acht ik het wel haalbaar de evaluatie voor het *einde* van het zomerreces aan beide Kamers te sturen. Wanneer dan onverhoopt de gesprekken met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) over de uitkomsten van het kostenonderzoek nog niet zijn afgerond, zal ik de Kamers later, in een afzonderlijke brief, over de afloop van het overleg met de VNG berichten.

Vraag 3

Bent u bereid om de precieze onderzoeksopdracht/vraagstelling op basis waarvan het bovengenoemd onafhankelijk onderzoek gedaan zal worden, alsmede de te hanteren onderzoeksmethode, aan de Kamer te doen toekomen zodra het onderzoek is gestart?

---

¹ Kamerstukken II, 2015-2016, 34 270, nr. 18

Antwoord 3

Het onderzoek is reeds in maart van start gegaan. De centrale onderzoeksvraag luidt: Wat zijn de kosten voor gemeenten die samenhangen met de organisatie en uitvoering van het referendum op 6 april 2016 en wat zijn de mogelijke effecten van extra kostenbesparende maatregelen? Het onderzoek is erop gericht deze vraag te beantwoorden aan de hand van 1) de antwoorden op een financiële vragenlijst die wordt voorgelegd aan een representatieve steekproef van gemeenten, 2) een onderzoek naar de beleving van stembureauleden (beleving van opkomst, drukte, enz.), 3) een onderzoek naar de beleving van kiezers (o.a. inzake de bereikbaarheid van het stembureau) en 4) een observatie bij enkele stembureaus in een aantal gemeenten (tijdmetingen).